

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นายสุทัศน์ ตั้งพิพัฒน์พงศ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

ในการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กรอบในการศึกษากำหนดให้ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มของสังคม ขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามในการศึกษา คือ ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยศึกษาการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมวิเคราะห์ปัญหา ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 223 คน โดยใช้วิธีสุ่มเลือกพื้นที่ระดับตำบลแบบเจาะจงและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ F -test

ผลการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 26.9 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 61.0 เป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 62.8 มีสถานภาพทางสังคมเป็นลูกบ้าน

ร้อยละ 40.4 มีระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 50.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.6 มีรายได้ 70,001 บาทขึ้นไปต่อปี ร้อยละ 83.9 เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม โดยเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ป่า ขุนน้ำแม่กวงมากที่สุด ร้อยละ 68.6 มีขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินน้อย สำหรับปัจจัยด้านสังคม พบว่า ร้อยละ 55.6 มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ใกล้เคียงกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 0.84 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย = 0.92) 2) ด้านการร่วมวางแผนหรือจัดทำแผนงาน (ค่าเฉลี่ย = 0.86) 3) ด้านการร่วมวิเคราะห์ปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 0.85) และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 0.65)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ รายได้ การเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม การมีขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน ความคิดเห็นต่อโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และระดับการรับรู้ข่าวสาร สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นหนักการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
2. ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง
3. ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาการเข้าไปลักลอบเก็บหาของป่า และปัญหาเรื่องรายได้
4. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรในท้องถิ่น ให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในที่สุด
5. แสวงหาความร่วมมือระหว่างชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยจัดให้มีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น
6. พัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลให้แพร่หลาย และบังเกิดประสิทธิภาพโดยสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ

ABSTRACT

Title of Research Paper : People's Participation in Forest Resource Conservation at
The Royally-initiated Khun Mae Kuang Forest Area Development
Project ,Amphur Doisaket Chiang Mai Province.

Author : Mr. Suthad Tangpipatpong

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

The objectives of People's Participation in Forest Resource Conservation at The Royally-initiated Khun Mae Kuang Forest Area Development Project, Amphur Doisaket Chiang Mai Province, will be firstly, to study attitude of participation. Secondary, the related factors to forest resource conservative participation and finally, to study problems and obstacle also suggestions to forest resource conservative participation.

Study framework. Independent variables to be studied are as follow : sex, age, education career, income, social forum member and size of land owner. Besides, social factor will be forest resource conservation's opinion and forest resource conservative information awareness. Dependent variables in this study is forest resource conservative participation. Four aspects of participation will be considered, namely, problem analysis participation planning participation, operational participation, monitoring and evaluated participation.

The sample studied are people who settle around Khun Mae Kuang Forest Area Development Project area amount of 223 people. The purposive sampling in area selection and the sample of population selected by accidental sampling. Data collecting tools are questionnaire. The statistics applied in this study are percentage, average, standard deviation, t-test, and F-test.

Results found from the study are as follows

1. Personal Background. 63.7% of the sample are male, 26.9% age between 31-40 years old, 61.0% are head of the family, 62.8% are family's member, 40.4% graduated primary school, 50.7% are in charge of employee, 33.6% earn higher than 70,001 baht per year, 83.9% are member

member of social forum, which is mostly member of Khun Mae Kuang Forest conservative forum, 68.6% own their land. For social factor, 55.6% of all sampling groups moderately agree with forest resource conservative activities, which is as same as forest resource conservative information awareness.

2. Forest resource conservative participation found that the general feature is moderate (average = 0.84 of 2). In addition, focusing on each specified feature also are moderate level as well. The detail by more-less average priority to be participating in action (average = 0.92), participating in planning and production (average = 0.86), participating in problem analysis (average = 0.85) and participating in evaluation and monitoring (average = 0.65)

3. The factors which significantly effect to people's participation in forest resource are sex, income, member of social forum, land owner, forest resource conservation project's opinion and information awareness. Other variables, namely, age, education and career do not effect people's participation in forest resource conservation.

The suggestion from this studying will be : (1) Arranging the training course emphasize to improving in forest resource conservation's conscious. (2) Supporting a continual inform to people in order to provide them participating in forest resource conservation by themselves. (3) Supporting the increasing income's activities in order to solve stealing forest products and income's problem. (4) Supporting to local organization arrangement in order to build civic society as well as strengthening the self-reliance process of the people (5) Arrangement the local network, which focuses on experience exchange and unity. (6) Supporting to people's participation by developing information system and providing people's participation in information system.